

NORGES HØYESTERETT

Den 26. november 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Ringnes og Bergh i

HR-2021-2315-U, (sak nr. 21-133121SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Kathrine Lien Mjell)

mot

B
C (advokat Pål Gude Gudesen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder avvisning av krav om rettsutgreiing etter jordskifteloven.
- (2) A er eier av gnr. 00 bnr. 00 og gnr. 00 bnr. 00 på X. Eiendommene hadde tidligere vært eid av D, som hadde vært part i flere rettsprosesser i området. A fremmet 16. november 2018 jordskiftekrav om rettsutgreiing og bruksordning for et fjellareal som omfatter flere støler. B og C krevde saken avvist for så vidt gjaldt en del av arealet. Det ble anført at kravet var rettskraftig avgjort gjennom tidligere rettsutgreiing og avgjørelser der As rettsforgjenger – D – var part.
- (3) Indre Sogn jordskifterett avsa 29. oktober 2020 kjennelse og jordskifteavgjørelse med slik slutning i kjennelsen:
  - «1. Jordskiftekravet om rettsutgreiing for E over kote 1100 vert avvist.
  2. A betaler til C og B kr 62 500,- (– sekstitotusenfemhundrede –) innan 2 – to – veker etter forkynning av orskurden.»
- (4) A anket jordskifterettens kjennelse til lagmannsretten.
- (5) Gulating lagmannsrett avsa 25. juni 2021 kjennelse med slik slutning:
  - «1. Anken vert forkasta.

2. Jordskifteretten sin slutning punkt 2 vert stadfesta.
  3. A betalar 42 188 – førtitotusenhundreogåttiåtte – kroner i sakskostnader for lagmannsretten til C og B innan 2 – to – veker frå forkynning av orskurden.»
- (6) A har anket til Høyesterett. Det gjøres gjeldende at det er feil ved lagmannsrettens rettsanvendelse knyttet til reglene om rettskraft.
- (7) Det anføres at det ikke er adgang til å avvise saken etter tvisteloven § 19-15 tredje ledd når saken er anlagt av en rettsetterfølger. Videre anføres at lagmannsretten synes å ha blandet sammen rettskraftens subjektive og objektive side. Hverken rettskraftens subjektive eller objektive side er oppfylt. Det er vist til at jordskiftesak 5/1967 og etterfølgende kjennelser fra lagmannsrett og Høyesterett ikke gjelder eventuelle rettigheter i egenskap som eier av gnr. 00 bnr. 00, og at rettskraftens objektive side da ikke kan være oppfylt. As rettsforgjenger kunne ikke ha gjort gjeldende anførsler om rettigheter i egenskap av eier av gnr. 00 bnr. 00 uten en utvidelse av saken og sakens parter, og hadde heller ingen oppfordring til å gjøre dette. Dersom tidligere avgjørelser har rettskraft også for gnr. 00 bnr. 00, vil det kunne gjøre at de to eiendommene på Y vil kunne ha forskjellige grenser for sameiets eiendomsrett på fjellet.
- (8) Ankende part har nedlagt følgende påstand:
- «Prinsipalt:
1. Krav om rettsutgreiing fremmes.
- Subsidiært:
2. Indre Sogn Jordskifterett og Gulating lagmannsretts kjennelser oppheves.
- I begge tilfeller:
3. Ankemotpartene tilkjennes ikke saksomkostninger for Indre Sogn Jordskifterett.
  4. Ankende part tilkjennes sakens omkostninger for Gulating lagmannsrett og Norges Høyesterett.»
- (9) B og C har tatt til motmæle. Det anføres at jordskifteavgjørelser kan få rettskraftsvirkninger også for andre enn partene eller deres rettsetterfølgere. Når rettsforgjengeren var part i tidligere sak, og denne saken gjelder samme krav i samme område, må både rettskraftens subjektive og objektive sider være oppfylt i dette tilfellet.
- (10) Ankemotpartene har nedlagt slik påstand:
- «1. Anken forkastes.
2. Ankende part, A dømmes til å betale saksomkostnader.»
- (11) Høyesteretts ankeutvalg bemerker at anken er en videre anke over kjennelse som avviser sak fra jordskifteretten fordi den er rettskraftig avgjort. Ankeutvalget har full kompetanse, jf. jordskifteloven § 8-13 og tvisteloven § 30-6 bokstav a.
- (12) Tvisteloven § 19-15 første ledd lyder:

«En rettskraftig avgjørelse er bindende for partene. Avgjørelsen er dessuten bindende for andre som på grunn av sitt forhold til parten ville være bundet av en tilsvarende avtale om tvistegjenstanden.»

- (13) Den avledede rettskraften som er regulert i andre punktum gjelder blant annet for «overdragelse av tvistegjenstanden og øvrige former for suksesjon av denne ...», jf. Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) side 440. Dette betyr at både parten og den som tvistegjenstanden blir overdratt til, er bundet av en rettskraftig avgjørelse om tvistegjenstanden. A er derfor bundet av eventuelle rettskraftige avgjørelser om gnr. 00 bnr. 00 og gnr. 00 bnr. 00 som den tidligere eieren var bundet av.
- (14) Etter tvisteloven § 19-15 tredje ledd skal retten «avvise en ny sak mellom samme parter om et krav som er rettskraftig avgjort ...». Det kan være tvil om denne bestemmelsen gjelder i et tilfelle der partene ikke er de samme, men det foreligger avledet rettskraft for rettssuksessorer etter § 19-15 første ledd andre punktum. Av Rt-2003-1842 synes det som om avledet rettskraft førte til avvising etter tvistemålsloven. Det fremgår ikke av forarbeidene at dette var ment endret med tvisteloven. Uansett vil avvising kunne bygge på manglende rettslig interesse etter tvisteloven § 1-3, se Schei med flere, *Tvisteloven: Kommentirutgave*, § 19-15 note 5.4, *Juridika*, revidert 1. september 2021.
- (15) Avvisning vil likevel bare kunne skje hvis det er det samme kravet som alt er rettskraftig avgjort, som blir fremmet på nytt. Krav som ikke var del av den første tvisten, er ikke rettskraftig avgjort, og det vil da ikke være grunnlag for å avvise den nye saken selv om den står mellom de samme partene eller noen av partenes rettsetterfølgere.
- (16) Om man står over for samme krav eller et nytt krav – også omtalt som spørsmålet om den objektive rettskraftens grense – beror i tvilstilfellene på en sammensatt vurdering, jf. HR-2018-2190-A avsnitt 25–26.
- (17) Hvor samme eller likeartet rettsvirkning kan utledes av forskjellig faktisk grunnlag – her at man er eier av to forskjellige eiendommer – er det klare utgangspunktet at det dreier seg om forskjellige krav. En avgjørelse som omhandler den ene eiendommen vil normalt ikke ha rettskraftsvirkninger for den andre.
- (18) Lagmannsretten synes å utlede objektiv rettskraft av at eierforholdet er det samme. Det heter i lagmannsrettens avgjørelse på side 7:

«I føreliggande sak vil partsevna vera knytt til den fysiske personen, D, og hennar rettsetterfølgjarar, jf. tvistelova § 2-1. Slik lagmannsretten ser det, vil rettskraftverknaden her følgje den fysiske personen, slik at rettskraftsverknaden også vil vera gjeldande for andre eigedomar den fysiske personen måtte vere eigar av. Dette medfører at avgjerda i sak 5/1967 også vil få rettskraftverknader i høve til A sin eigedom gnr. 00/00.»

- (19) Videre heter det på side 8:

«Ved vurderinga av kva som er same krav, må det gjerast ei tolking av kva som vart avgjort i tidlegare rettsavgjerder som er framlagt, og kva geografisk utstrekning eller avgrensing sakene hadde i høve til saka som no føreligg. Lagmannsretten legg til grunn at kravet og påstand som går på eigedomsrett i eit konkret område i sak 5/1967 er identisk med krav som er framsett i føreliggande sak. Grensene for Et vart rettskraftig avgjort i Rt-1983-320, der gnr. 00, bnr. 00, eigd av A sin rettsforgjengar, var part. Dette medfører

at A sitt krav om rettsutgreiing for eigedomsrett i det same tvisteområdet i føreliggande sak må avvisast.»

- (20) Den tidligere rettskraftige avgjørelsen var altså knyttet til gnr. 00 bnr. 00. Det kravet som nå fremmes er knyttet til gnr. 00 bnr. 00. Utgangspunktet må være at den rettskraftige avgjørelsen for gnr. 00 bnr. 00 ikke har rettskraftsvirkninger for gnr. 00 bnr. 00.
- (21) Under henvisning til LA-2008-110326 legger lagmannsretten imidlertid til grunn at en sak for jordskifteretten har rettskraftsvirkninger for naboeiendommer hvis de var lovlig innkalt og hadde hatt anledning til å ta del i forhandlingene. Lagmannsretten skriver:
- «Som eigar av ein eigedom og som part i ei sak for jordskifteretten følgjer det visse plikter. Lagmannsretten er av det syn at D i sak 5/1967 hadde plikt til å gjera det gjeldande, dersom ho meinte andre eigedomar ho var eigar av, hadde rettigheter innanfor tvisteområdet.»
- (22) En forutsetning for en slik utvidet rettskraftsvirkning må være at det var slik nærhet mellom saken her og sak 5/1967 at D hadde oppfordring til å fremme krav ikke bare som eier av gnr. 00 bnr. 00, men også som eier av gnr. 00 bnr. 00. Det er ikke mulig ut fra lagmannsrettens avgjørelse å se om det er en slik nærhet mellom det kravet som nå fremmes knyttet til gnr. 00 bnr. 00 – Y – og de kravene som ble rettskraftig avgjort i sak 5/1967. Begrunnelsen i avgjørelsene i sak 5/1967 er knyttet til Z gård, og hvilke bruk Z gård hadde i området. Gnr. 00 bnr. 00 er ikke nevnt.
- (23) Ankeutvalget er etter dette kommet til at lagmannsrettens kjennelse må oppheves.
- (24) Lagmannsrettens må ved ny behandling ta stilling til sakskostnadene for jordskifteretten og lagmannsretten på nytt. Ankeutvalget bemerker at lagmannsrettens kompetanse til å prøve jordskifterettens sakskostnadsavgjørelse følger av tvisteloven § 20-9 første ledd. Rettsavgjørelsene som lagmannsretten har vist i kjennelsen på side 9 beskriver kompetansen ved prøving etter tvisteloven § 20-9 tredje ledd.
- (25) Ankende part har krevd 51 750 kroner inklusive merverdiavgift i sakskostnader for ankeutvalget. I tillegg kommer rettsgebyr med 7 194 kroner. Kravet tas til følge.
- (26) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

I sakskostnader for Høyesterett betaler B og C – én for begge og begge for én – til A 58 944 – femtiåttetusennihundreogførtifire – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen.

Arne Ringnes
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)